

Poselství Svatého otce ke Světovému dni migrantů a uprchlíků 2016

Migranti a uprchlíci jsou pro nás výzvou. Odpověď dává evangelium milosrdenství

Draží bratři a sestry,

v bule vyhlášující Mimořádné jubileum milosrdenství jsem připomněl, že „jsou chvíle, kdy jsme ještě silněji vyzýváni, abychom upírali svůj zrak k milosrdenství, a tak se stávali účinným znamením Otcova jednání“ (*Misericordiae Vultus*,3). Úmyslem Boží lásky totiž je dostat se ke všem a ke každému, aby ti, kdo Otcovo objetí přijímají, se sami proměňovali v otevřenou a objímající náruč, aby každý věděl, že je milován jako syn, a cítil se být „doma“ v jediné lidské rodině. Tím se Otcova péče, jako je tomu u pastýře stáda, dostává ke všem, ale nejvíce ji potřebuje ovce zraněná, unavená a nemocná. Ježíš Kristus nám takto hovořil o Otcovi, aby nám tím dal pochopit, že On se sklání nad člověkem zraněným fyzickou nebo morální bídou, a čím více se jeho situace zhoršuje, tím účinněji se ukazuje Boží milosrdenství.

V naší době trvale rostou v každé části světa migrační proudy. Uprchlíci a lidé na útěku ze svých zemí apelují na jednotlivce i na společnosti; představují výzvu tradičnímu způsobu života a mnohdy převracejí kulturní a společenský horizont těch, s nimiž se dostanou do styku. Stále častěji opouštějí země svého původu jako oběti násilí a chudoby a při cestě za snem o lepší budoucnosti jsou vystavováni příkoří ze strany obchodníků s lidmi. Když přežijí zneužívání a protivenství, musí se pak vypořádávat s prostředím, kde přežívá podezřívání a strach. Nakonec se mnohdy setkávají s nedostatečně jasnými a uskutečnitelnými normativy, které by upravovaly jejich přijetí a řídily postup jejich krátkodobé a dlouhodobé integrace a přitom zohledňovaly práva a povinnosti všech. Dnes více než v minulých dobách otrásá naším svědomím evangelium milosrdenství; brání nám přivyknout na utrpení druhého a naznačuje odpovědi, které vyrůstají z teologálních ctností víry, naděje a lásky a odrážejí se ve skutcích duchovního a tělesného milosrdenství.

Na základě tohoto zjištění jsem si přál, aby Světový den migrantů a uprchlíků v roce 2016 byl věnován tématu „Migranti a uprchlíci jsou pro nás výzvou. Odpověď dává evangelium milosrdenství“. Migrační proudy představují dnes již strukturovaný jev a první nezbytná otázka se týká řešení jejich krizové fáze, aby se vytvořil prostor pro programy zabývající se příčinami migrace a změnami, k nimž dochází, i důsledky, jež vtiskávají novou tvářnost společnostem a národům. Dramatické příběhy milionů mužů a žen však každý den apelují na mezinárodní společnosti tváří v tvář vzniku nepřijatelných humanitárních krizí na mnoha místech světa. Lhostejnost a mlčení otevírají cestu ke spolupachatelství, když jako diváci sledujeme smrt kvůli utonutí, zeslábnutí, násilí a ztroskotání. Ať už v malých, či velkých rozměrech, ztráta byť i jediného lidského života je vždy tragédií.

Migranti jsou našimi bratry a sestrami hledajícími lepší život, jiný než je chudoba, hlad, vykořisťování a nespravedlivé rozdělování zdrojů naší planety, jež by měly patřit všem rovným dílem. Netouží snad každý po zlepšení svých životních podmínek a po získání čestného a legitimního životního standardu, který by pak sdílel se svými drahými?

V tomto okamžiku lidských dějin, silně poznamenaném migrací, nemá druhořadou důležitost otázka identity. Ten, kdo emigruje, je nucen modifikovat některé aspekty, které jsou pro

jeho osobnost určující, a aniž by tomu chtěl, nutí ke změně i ty, kdo ho přijímají. Jak máme prožívat tyto změny, aby se nestaly překážkou autentického rozvoje, ale aby byly příležitostí pro opravdový lidský, společenský a duchovní růst při respektování a prosazování takových hodnot, jež činí člověka stále více člověkem se správným vztahem k Bohu, ke druhým lidem i ke stvoření?

Přítomnost migrantů a uprchlíků je skutečně vážnou výzvou pro společnosti, které je přijímají. Ty musí čelit novým skutečnostem, jež se mohou jevit jako nevypočitatelné, postrádají-li správnou motivaci, řízení a regulaci. Jak dosáhnout toho, aby se integrace stávala vzájemným obohacením, otevírala ve společenstvích pozitivní cesty a předcházela rizikům diskriminace, rasismu, extrémního nacionalismu a xenofobie?

Biblické zjevení nás povzbuzuje k přijímání cizinců a motivuje ho jistotou, že se skrze ně otevírají dveře Bohu a že ve tváři druhého se ukazují rysy Ježíše Krista. Mnohé národní i mezinárodní instituce, sdružení, hnutí, angažované skupiny a diecézní organizace zakoušejí údiv a radost z oslavy setkání, výměny a solidarity. Poznaly Kristův hlas: „Hle, stojím u dveří a klepu“ (Zj 3,20). Avšak neustávají ani narůstající debaty o podmínkách a omezeních, které se mají stanovit pro přijímání, a to nikoli jen v rámci státních politik, ale i v některých farních společenstvích, jež v tom vidí hrozbu pro svůj tradiční klid.

Co jiného může dělat církev než se při těchto otázkách inspirovat Kristovým příkladem a jeho slovy? Odpovědí je evangelium milosrdenství.

Ono je v první řadě darem Boha Otce, jenž byl zjeven v Synovi: milosrdenství obdržené od Krista vskutku vzbuzuje pocity radostné vděčnosti za naději, již se nám v Kristově krvi otevřelo tajemství spásy. Milosrdenství pak dále živí a posiluje solidaritu s bližním jako potřebu dávat odpověď na bezplatnou Boží lásku, „která nám byla vylita do srdce skrze Ducha Svatého“ (Řím 5,5). Každý z nás je ostatně zodpovědný za svého bližního; jsme strážci svých bratří a sester, ať žijí kdekoli. Péče o dobré osobní vztahy a schopnost překonávat předsudky a obavy jsou podstatnými složkami pro pěstování kultury setkání, při níž jsme připraveni nejen dávat, ale i přijímat od druhých. Pohostinnost totiž žije tím, že dáváme a přijímáme.

V této perspektivě je důležité dívat se na migranty nejen z hlediska jejich regulérnosti, či neregulérnosti, ale především jako na lidi, kteří mohou, je-li ochráněna jejich důstojnost, přispívat k blahobytu a pokroku všech, zvláště tehdy, pokud se zodpovědně chopí své povinnosti vůči těm, kdo je přijímají, pokud budou uznale respektovat materiální i duchovní dědictví hostitelské země, poslouchat její zákony a pomáhat při nesení jejích břemen. Migrace nelze zredukovat jen na jejich politický a normativní rozměr, na jejich ekonomické dopady a na pouhou společnou přítomnost různých kultur na tomtéž území. Tyto aspekty jsou doplňkové ve vztahu k ochraně a povznášení lidské osoby, ke kultuře setkání národů a k jednotě, při níž evangelium milosrdenství inspiruje a povzbuzuje cesty k obnově a proměně celého lidstva.

Církev stojí po boku všech, kdo se snaží bránit právo každého, aby mohl důstojně žít, a především uplatňuje právo, aby nikdo nemusel emigrovat a mohl přispívat k rozvoji země svého původu. Tento proces by měl na své základní úrovni zahrnovat potřebu pomáhat zemím, z nichž odcházejí migranti a uprchlíci. Tím se potvrzuje, že solidarita, spolupráce, vzájemná závislost mezi národy a rovnoměrné rozdělení pozemských statků jsou základními prvky pro silnou a účinnou angažovanost především na územích, odkud vycházejí migrační proudy. Jejím cílem je odstranit nerovnováhu, která nutí lidi, aby jako jednotlivci, nebo ve skupinách opouštěli své přirozené kulturní prostředí. V každém případě je potřebné odvrátit – pokud možno už ve stavu zrodu – úprky utečenců a jejich exody diktované chudobou, násilím a pronásledováním.

Je nezbytné, aby veřejné mínění bylo v tomto směru řádně informováno, a to i z důvodu předcházení neoprávněným obavám a spekulacím, jež jdou na úkor migrantů.

Nikdo nemůže předstírat, že se ho netýkají nové formy otroctví řízeného zločineckými organizacemi, které prodávají a kupují muže, ženy a děti pro nucené práce na stavbách, v zemědělství, při rybolovu a v jiných oblastech trhu. Kolik mladistvých je ještě dnes nuceno vstupovat do milicí, které z nich udělají dětské vojáky! Kolik lidí se stává obětí obchodu s orgány, nucené žebroty a sexuálního vykořisťování! Od těchto odporných zločinů utíkají uprchlíci naší doby, kteří vyzývají církve a lidské společnosti, aby i oni mohli v podané ruce toho, kdo je přijímá, vidět tvář Pána, „Otce milosrdenství a Boha veškeré útěchy“ (2 Kor 1,3).

Drazí bratři a sestry, migranti a uprchlíci! U kořene evangelia milosrdenství se setkání a přijetí druhého člověka prolíná se setkáním a přijetím Boha: přijímat druhého člověka znamená přijímat samotného Boha! Nenechte se připravit o naději a radost ze života, které pramení z prožitku Božího milosrdenství. To se projevuje v lidech, s nimiž se setkáváte na vašich cestách! Svěřuji vás Panně Marii, Matce migrantů a uprchlíků, a svatému Josefovi, kteří zažili hořkost útěku do Egypta. Jejich přímluvám svěřuji i ty, kdo vydávají své síly, čas a prostředky na pastorační nebo sociální starostlivost o migraci. Všem ze srdce uděluji apoštolské požehnání.

Vatikán 12. září 2015

Památka Nejsvětějšího Jména Panny Marie

FRANTIŠEK